

KOHTLA-JÄRVE LINNA HARIDUSSTRATEEGIA 2023–2035: DOKUMENDIANALÜÜS

Dokumendianalüüsis käsitletakse hierarhiliselt kõrgematest strateegilistest dokumentidest tulenevaid teemasid, mida omavalitsuse tasandil haridusvaldkonnas adresseerida. Esiteks on välja toodud peamised valdkonna arengut käsitlevad riigi dokumendid ja seejärel asjakohased maakonna ning kohaliku omavalitsuse strateegiad.

Välja ei ole toodud kõiki käsitletud dokumentides nimetatud eesmäärke, tegevusi jms, vaid üksnes neid, millel on puutumus haridusvaldkonnaga.

Lõpus on välja toodud peamised aspektid (kompilatsioon visioonidest, eesmärkidest, tegevustest jms), mida tuleks haridusstrateegia loomisel arvesse võtta.

RIIGI POLIITIKA SUUNDUMUSED

Strateegia Eesti 2035

Strateegias on välja toodud viis võrdväärset sihti:

- Inimene – Eestis elavad arukad, tegusad ja tervist hoidvad inimesed
- Ühiskond – Eesti ühiskond on hooliv, koostöömeelne ja avatud
- Majandus – Eesti majandus on tugev, uuendusmeelne ja vastutustundlik
- Elukeskkond – Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond
- Riigivalitsemine – Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik

Vajalikud muutused:

- Oskused ja tööturg
 - Õppijast lähtuv haridussüsteem
 - Teadmised, oskused ja hoiakud vastavuses tööturu vajaduste ning majanduse struktuurimuutustega
 - Valmisolek tulevikutööks
 - Kõrghariduse kvaliteedi parandamine ja rahastamise tõhustamine
 - Talendisõbraliku keskkonna loomine
 - Ühiskondliku sidususe loomine

Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035

Üldeesmärk: Eesti inimestel on teadmised, oskused ja hoiakud, mis võimaldavad teostada end isiklikus elus, töös ja ühiskonnas ning toetavad Eesti elu edendamist ja üleilmset säästvat arengut.

Eesmärgid ja tegevussuunad:

- **Eesmärk:** Õpivõimalused on valikurohked ja kättesaadavad ning haridussüsteem võimaldab sujuvat liikumist haridustasemetel ja -liikide vahel.
 - Tagatakse kvaliteetset haridust pakkuv, kaasav ja kestlik õppeasutuste võrk ja taristu, et haridus oleks kättesaadav ja ligipääsetav eri sihtrühmadele ning õppekeskkond toetaks nüüdisaegset õpikäsitust.
 - Tagatakse paindlikud õpivõimalused, kvaliteetse hariduse kättesaadavus ja toetatud õpe, et vähendada õppes väljalangemist ja katkestamist ning rakendada maksimaalselt iga inimese potentsiaali.
 - Õpivõimaluste mitmekesistamiseks, hariduse kvaliteedi tõstmiseks ning eesti keele ja kultuuri laiemaks tutvustamiseks edendatakse rahvusvahelistumist ja õpirännet.
- **Eesmärk:** Eestis on pädevad ja motiveeritud õpetajad ja koolijuhid, mitmekesine õpikeskkond ning õppijast lähtuv õpe.
 - Nüüdisaegse õpikäsituse põhimõtteid rakendatakse kõigil haridustasemetel ja -liikides, et õppeprotsess ja õppe sisu toetaksid enastajuhtiva õppija arengut, õpe võimeks nii õppijat kui ka õpetajat, kutseõpetajat, õppejõudu ja koolitajat. Nüüdisaegse õpikäsituse rakendamine toetab heade aine- ja erialateadmiste omandamist koos oskusega neid praktikas rakendada ning õpi-, koostöö- ja enesejuhtimisoskuste arengut.
 - Õppe tulemuslikkuse suurendamiseks ja õppija arengu pidevaks toetamiseks lähtutakse õppekavade arendamisel ja rakendamisel ning õppijate hindamisel nüüdisaegse õpikäsituse põhimõtetest ning arendatakse nutikat õppevara ja -metoodikat.
 - Toetatakse ühise kultuuri- ja väärtusruumi kujunemist, tagatakse kvaliteetne eestikeelne ja eesti keele õpe ning soodustatakse võõrkeelte õppimist.
 - Tagatakse kvalifitseeritud õpetajate, õppejõudude, koolitajate ja tugispetsialistide järelkasv, paindlikud võimalused ametisse asumiseks, tugi algajatele ning professionaalse arengu võimalused kogu karjääri vältel.
 - Tagatakse õppeasutuste juhtide järelkasv, toetatakse nende professionaalset arengut, töötatakse välja ja rakendatakse juhtide hindamise süsteem, et soodustada haridusuuenduste levikut ja rakendamist ning vaimset ja füüsilist tervist ja heaolu toetava turvalise õppekeskkonna loomist.

Noortevaldkonna arengukava 2021–2035

Üldeesmärk: Noore avarad arenguvõimalused, turvatunne ja kindel tugi loovad Eestit, mida noor tahab edasi viia.

Eesmärgid:

- Noored on loov ja ühiskonda hoogsalt edasiviiv jõud – hariduse, kultuuri, majanduse, keskkonna ja teiste valdkondade nügijad ning eestvedajad
- Noorte õiguste kaitsmine riigis on järjepidev ning noorte aktiivne kodanikuosalus toetatud
- Kvaliteetne noorsootöö (sh noorte huviharidus) on kättesaadav üle Eesti ning loob kõigile noortele võimalused mitmekülgeks arenguks, eduelamusteks, kogemuste pagasirikastamiseks ja iseseisvumiseks

- Noorte üksijäämist ja eemaldumist märgatakse ning ennetatakse kindlustunnet suurendava turvavõrgustiku abil

Eesti keele arengukava 2021–2035

Üldeesmärk: tagada eesti keele elujõud ja toimimine Eesti Vabariigis esmase keelena igas eluvaldkonnas, tagada igaühele õigus ja võimalus kasutada Eestis eesti keelt, säilitada ja tugevdada eesti keele staatust, mainet ja eestikeelset kultuuri- ja informuuri ning väärtustada teiste keelte valdamist.

Strateegilised eesmärgid:

- Eesti keele staatus on kindel ja maine on hea
- Eesti keele uurimine on rahvusvaheliselt kõrgel tasemel ning keeletaristu on innovaatiline, avatud ja mitmekesine, eestikeelset oskussõnavara arendatakse koordineeritult
- Kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust
 - **Tegevussuunad:**
 - Toetatakse eestikeelse hariduse arendamise plaani väljatöötamist ja elluviimist, alustades alusharidusest, mis annab piisava keeleoskuse, et jätkata õpinguid eesti keeles järgmistel haridustasemetel ja elukestvas õppes.
 - Tõhustatakse eesti keele kui teise keele õpet, et kõigil õppijail oleks võimalik saavutada vähemalt riiklikes õppekavades eesmärgiks seatud keeleoskustasemed. Arendatakse õppevahendeid ja -meetodeid ning koo- litatakse õpetajaid, sh täiendatakse nende oskusi eri vanuses, eri kultuuri- ja haridustaustaga õpilaste õpetamiseks.
 - Eesti keele ja kirjanduse õpetamine seatakse riiklikult tähtsaks ülesandeks, tagades õppe kvaliteedi ja vajaliku mahu. Emakeeleõppe kõrval tähtsustatakse kirjanduse õpet, et eestikeelse kirjanduse kaudu arendada õppija keelt, suurendada sõnavara ja mitmekesisust keelekasutust.
 - Suurendatakse lasteaia-, üldharidus- ja kutsekoolide õpetajate valmisolekut toetada õppijate eesti keele omandamist emakeele ja teise keelena.

Eestikeelsele õppele ülemineku tegevuskava 2022–2030

Peamine eesmärk eestikeelsele õppele üleminekul on pakkuda kõigile Eesti lastele, olenemata emakeelest, võimalust omandada kvaliteetne eestikeelne haridus, mis toetab Eesti riigiidentiteedi kujunemist, suurendab ühiskonna sidusust ning vähendab nii hariduslikku kui ka sotsiaalmajanduslikku segregatsiooni.

Üleminek eestikeelsele haridusele algab **lasteaedades ning 1. ja 4. klassis 2024. aastal**. Koalitsioonileppe järgi on **eestikeelsele õppele üle mindud 2030. aastaks**.

Lasteaiad:

- Eestikeelsele õppe- ja kasvatustegevusele üleminek peab toimuma 1. septembriks 2024. Õppe- ja kasvatustegevus lasteaias hakkab toimuma vaid eesti keeles.

Üldhariduskoolid:

- 2024/2025. õppeaastal alustavad kõikides Eesti koolides 1. klasside õpilased õppetööd täies mahus eesti keeles ja ühtsete ainekavade alusel. 4. klasside õpilased alustavad samuti kõikide õppeainete õppimist täielikult eesti keeles.

Huviharidus:

- Huviharidusel on üldhariduse kõrval väga oluline roll eesti keele omandamise toetamisel, sest huvitavate tegevuste käigus õpime justkui iseenesest ka keelt. Seetõttu on igati mõistlik viia ka huvikoolides õpet läbi eesti keeles.

MAAKONNA PRIORITEEDID

Ida-Viru maakonna arengustrateegia 2023–2035

Arenguvisioon:

- Ida-Virumaa on aastaks 2035 uue teadmistepõhise kliimasõbraliku majandusmudeli arendamise tunnustatud eestvedaja.
- Maakonnas on teadus-, haridus- ja ettevõtluskogukonna toel hästi arenenud kliimasõbralik rahvusvaheliselt atraktiivne ja mitmekesine ettevõtlus.
- Maakonna elukeskkond on inimkeskne, kaasaegse kvaliteetse elu- ja teeninduskeskkonnaga ning aktiivse haridus-, töö-, kultuuri- ja spordieluga.
- Maakond on seotud Soome lahe kasvupiirkonnaga kiirete ja kvaliteetsete raudteede, maanteedega, veeteede ja õhuühenduste sujuvalt toimivate võrgustike kaudu.

Haridusvaldkonna eesmärk H1: Aastaks 2035 pakutakse Ida-Virumaal individuaalsetel õpiradadel põhinevat teadmistele tuginevat säästva arengu põhimõtteid järgivat elukaareülest kvaliteetset haridust. Haridus Ida-Virumaal annab lisaks valdkondlikele teadmistele võimekuse hakkamasaamiseks erinevates keelekeskkondades, IT pädevused ja ettevõtliku ellusuhtumise.

Arengharuunad:

- Ühtse haridussüsteemi arendamine (haridusklasteri)
- Inglisekeelne üldharidus
- Õppemetoodikate mitmekesistamine
- Elukestva õppe juurutamine
- Koolitamine
- Lõimimine teiste eluvaldkondadega
- Formaalse ja mitteformaalse hariduse tihedam lõimimine
- Rohepööret toetava huvihariduse kättesaadavuse parandamine
- Haridustaristu korrastamine ja uuendamine

Haridusvaldkonna eesmärk H2: Aastaks 2035 on Ida-Virumaa rahvusvaheliselt tuntud ja atraktiivne koht kõrghariduse omandamiseks.

Arengusuunad:

- Kõrgharidusstrateegia koostamine
- Maakonna vajadustele vastavate õppekavade juurutamine
- Huvitegevuse kättesaadavuse parandamine

KOHTLA-JÄRVE LINNA ARENGUPLAANID

Kohtla-Järve linna arengukava 2016–2034

Arenguvision: Aastal 2034 on Kohtla-Järve linn edukas tööstusele orienteeritud omavalitsus, mille areng tugineb eelkõige:

- Kaasaegsel ja säästliku tehnoloogial põhinevale tootmistegevusele eriti põlevkivikeemia valdkonnas
- Tehnilise ja rakendusliku suunitlusega tugevale kõrgharidust pakkuvate asutuste võrgule
- Kvaliteetsele terviklikule elukeskkonnale, mis sobib linna elanikele, tööstuses hõivatud spetsialistidele ning tudengitele
- Linnas toimib lõimitud, multikultuurne kogukond, mis on sidus Eesti ühiskonnaga
- Linnas on välja arendatud terviklik spordiobjektide süsteem, mis tagab head võimalused tegelemiseks tervise-, harrastus- ja tippspordiga.

Arengusuunad:

- Linna tervikliku elukeskkonna kvaliteedi parandamine – investeeringud füüsilisse elukeskkonda ning avalike teenuste kvaliteedi parandamine

Eesmärgid:

- Linnas on terviklikult välja arendatud positiivse kuvandiga kvaliteetne elukeskkond
- Linna poolt pakutavate avalike teenuste kvaliteet ja kättesaadavus on kõrge
- Linn tagab õppijatele kaasaegse ja atraktiivse, võrdsetel võimalustel põhineva õpikeskkonna ning õppekorralduse
- Linna haridusasutuste võrgustik on optimaalse mahuga ning toimib lõimitult erinevate tasemete ning erinevate partnerite vahel
- Linn pakub konkurentsivõimelist haridust, õppe- ja elukeskkonda linnas asuvate kõrgharidusasutuste tudengitele

KOKKUVÕTE

Teema-valdkond	Riigi tasand	Maakonna tasand	Linna tasand
Õppe-tegevus	▪ Õppijast lähtuv haridussüsteem ▪ Valmisolek tulevikutööks ▪ Sujuv liikumine haridustasemete ja -liikide vahel ▪ Paindlikud õpivõimalused ▪ Õppijast lähtuv õpe (nüüdisaegne õpikäsitus, enastjuhtiv õppija, head aine- ja erialateadmised, oskus neid rakendada) ▪ Kättesaadav noorsootöö, sh huviharidus	▪ Individuaalsed õpirajad ▪ Säästva arengu põhimõtete järgimine ▪ IT pädevused ▪ Ettevõtlik ellusuhtumine	▪ Võrdsetel võimalustel põhinev õpikeskkond ja õppekorraldus ▪ Konkurentsivõimeline haridus, sh kõrgharidusasutuste tudengitele
Keel	▪ Kvaliteetne eestikeelne ja eesti keele õpe ▪ Võõrkeelte õppimise soodustamine ▪ Kõik Eesti elanikud valdavad eesti keelt ja väärtustavad teiste keelte oskust ▪ Eesti keele ja kirjanduse õpetamine on riiklikult tähtis ülesanne ▪ Eestikeelsele õppele üleminek alushariduses: 1. septembriks 2024 ▪ Eestikeelsele õppele üleminek üldhariduses: 1. ja 4. klassid 2024/2025. õppeaastaks	▪ Hakkamasaamine erinevates keelekeskkondades ▪ Inglisekeelse üldhariduse pakumine	▪ Ei ole käsitletud
Personal	▪ Pädevad ja motiveeritud õpetajad ning koolijuhid ▪ Lasteaia-, üldharidus- ja kutsekoolide õpetajate valmisolek toetada õppijate eesti keele omandamist emakeele ja teise keelena	▪ Personali koolitamine (juhid, õpetajad, tugispetsialistid)	▪ Ei ole käsitletud
Keskkond	▪ Talendisõbraliku keskkonna loomine ▪ Kaasav ja kestlik õppeasutuste võrk ja taristu ▪ Mitmekesine õpikeskkond	▪ Rahvusvaheliselt tuntud atraktiivne koht kõrghariduse omandamiseks ▪ Haridustaristu korrastamine ja uuendamine	▪ Elukeskkonna kvaliteedi parandamine ▪ Avalike teenuste kvaliteedi parandamine ▪ Teenuste kõrge kvaliteet ja kättesaadavus ▪ Kaasaegne, atraktiivne õpikeskkond ▪ Optimaalse mahuga haridusasutuste võrgustik